

Posudek oponenta bakalářské práce

Autorka: Nell Rázková

Název práce: Environmentální politika Brazílie před a po nástupu Jaira Bolsonara

Nell Rázková se zabývá nepochybně zajímavým tématem. Analyzuje diskurz dvou brazilských prezidentů (Temera a Bolsonaro) se zaměřením na environmentální politiku. Téma kácení deštných pralesů a vůbec přístup politické elity k tomuto problému se samozřejmě dá pokládat za aktuální, zvláště v kontextu celosvětové diskuze o změnách klimatu.

Pro neznalce brazilské politiky by možná stalo za to hned v úvodu představit oba prezidenty a jejich politiky obecně, protože v současné podobě čtenář nemá představu o jejich působení mimo environmentální oblast. Politicko-historické pozadí je přitom možné vztahovat i k diskurzu, např. nedá se příliš divit bývalému prezidentovi sousední Kolumbie Uribemu, že vůči guerillovému hnutí FARCrazil ofenzivní diskurz, když mu partyzáni zabili otce. Nicméně to je spíše námět na doplnění textu, nikoliv výtka.

Struktura práce je přehledná. Zvolený teoretický rámec vycházející z diskurzivně-historického přístupu je pro účely zvolených cílů optimální. Autorka v projevech sleduje tři diskurzivní strategie (nominace, predikce, argumentace) a následně je různě interpretuje a přiřazuje. Co se týče výběru samotných prezidentských projevů, tak zcela určitě bylo rozumné sledovat projevy jak na mezinárodní scéně, tak i na domácí půdě, už jen proto, že prezidenty mohli mluvit jinak před světovými vůdci prosazujícími „zelená“ témata a jinak před voliči doma. Na druhou stranu je spíše otázka k diskuzi, zdali na základě analýzy pouhých čtyř projevů u jednoho prezidenta je možné vyvozovat nějaké širší závěry nebo zachytit případné trendy v proměně diskurzu. Jako sympatické se mi jeví umístění výsledků analýzy do přehledových tabulek.

Cíle byly autorkou spolehlivě naplněny. Byl zaznamenán rozdílný přístup v diskurzu k environmentálním tématům (koncept udržitelného rozvoje a národní hospodářství u Temera, regionální/amazonský rozvoj u Bolsonaro) a také odlišná interpretace postavení Brazílie (silný hráč u Temera, zatímco oběť u Bolsonaro).

Měl bych snad jen dvě připomínky.

Práce vychází, pokud správně počítám, pouze z pěti odborných zdrojů, což je pro odborný text velmi málo. V teoreticko-metodologické části se přitom nabízelo více rozepsat samotný význam diskurzu a jeho analýzy v sociálních vědách, uvést alespoň stručný výčet literatury, která se tím zabývá a politický diskurz analyzovala, následně zacílit přímo na diskurzivní analýzy hlav států v Latinské Americe, že skutečně mohou odhalit řadu zajímavostí, už jen proto, že v těchto zemích máme prezidentské systémy vlády a prezidenti jsou těmi, kdo tvoří jednotlivé politiky. Není ani nutné dalece pátrat - jen z KPOL FF UHK se diskurzem latinskoamerických prezidentů zabývala jak vedoucí (Springerová & Vališková, 2016; Vališková, 2016), tak oponent předkládané práce (Školník, 2020). Některé „online“ zdroje navíc vedou do autorčiny osobní složky, viz: *Fearnside, Philip. 2016a. „Environmental policy in Brazilian Amazonia: Lessons from recent history.“ Dostupné na: file:///C:/Users/nelly/Downloads/Fearnside-Lessonsofhistory-Environ_Policy_NC-NAEA-2016%20(2).pdf (20.05.2020)*. Nejsm si příliš jist, zdali se to dá označit za „online“ zdroj, a už vůbec si nejsem jist, jak by si čtenář mohl dostupnost ověřit. Dle odkazu to působí, že přímo u autorky osobně.

Také je škoda, že autorka nevyužila možnost doporučit směry, kterými by se další výzkum v této oblasti mohl ubírat. Zajímavé by bylo na brazilskou environmentální politiku nahlédnout optikou veřejného mínění, např. databáze AmericasBarometer (LAPOP) nabízí cílené otázky jak na tematiku životního prostředí, tak na vnímání práce jednotlivých prezidentů.

Celkově však hodnotím závěrečnou práci Nell Rázkové pozitivně. Jde o zdařilý příspěvek obohacující současné diskurzivní analýzy projevů politických představitelů, přitom se dotýká tématu výrazně přesahujícího brazilský případ, a to změny klimatu.

Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě.

Zdroje zmíněné v posudku:

Školník, M. (2020). The Role of Discursive Behavior in the Colombian Conflict. *Vojenské Rozhledy/Military Review*, 29(1), 102–115. <https://doi.org/10.3849/2336-2995.29.2020.01.102-115>

Springerová, P., & Vališková, B. (2016). Territoriality in the development policy of Evo Morales' government and its impacts on the rights of indigenous people: the case of TIPNIS. *Canadian Journal of Latin American and Caribbean Studies / Revue Canadienne Des Études Latino-Américaines et Caraïbes*, 41(2), 147–172. <https://doi.org/10.1080/08263663.2016.1182297>

Vališková, B. (2016). Análisis de la posición ideológica del gobierno ecuatoriano en el contexto de la movilización indígena antiextractiva. *Cuadernos Del CENDES*, 33(91), 65–91.